

Fernando Pessoa

Başıboş Bir
Yolculuktan Notlar

Türkçesi: Işık Ergüden

Fernando Pessoa'nun bavuluna titizlikle yerleştirdiği yirmi yedi bin dört yüz elli üç metin ve on binlerce sayfa arasından, metinsel bir "serserilikle" rastgele seçilmiş fragmanlardan oluşan bu derleme, *kendinin meçhul adam'*ın pek sevdiği temalar etrafında kasıtlı bir dağınlıkla dolanmaktadır: Tanrı, teozofi, mitler, Portekiz; düşünmek/hissetmek, düşlemek/yaşamak, dış/iç, kendiyle ben arasındaki mesafe... Bir de gündelik hayatın temaları: aşk (daha doğrusu aşk fikri), parasızlık, sürekli bir yitim duygusu...

Fernando Pessoa'yla ilk kez tanışacaklar için olağandışı ve herkes gibi –ama asla sıradan olmayan– bir insan portresi... tanıyanlar içinse bir gldeste...

1

Bütün sanatlar gibi edebiyat da hayatın yetmediğinin itirafıdır.

2

Her sanat edebiyatın bir biçimidir, çünkü her sanat bir şey söyler. Söylemek iki türlü olur: Konuşmak ve susmak. Edebiyat olmayan sanatlar, ifadeci bir sessizliğin yansımalarıdır.

3

Hayatta tek gerçek, duyumdur. Sanatta tek gerçek, duyumun bilincidir.

4

Kısaca sanat, duyumlara dair bilincimizin uyumlu ifadesidir; başka bir deyişle, duyularımız *başkaları için duyum halini alacak bir nesne yaratacak şekilde* ifade edilmelidir.

Sanatın ilkeleri şunlardır: 1) her duyum tümüyle ifade edilmelidir; 2) duyum çağrışım yaratabilecek şekilde ifade edilmelidir; 3) böylelikle yaratılan bütün, örgütlü bir varlığa mümkün olduğunca benzemelidir: Ancak bu koşulda yaşayabilir.

5

Kendimi tüm gücümle ve ruhumla adadığımı hissettiğim misyona olan borcum, onu mutlak bir kusursuzlukla gerçekleştirmek ve eksiksiz bir ciddiyetle yazıya dökmektir.

6

Belki de benim yeryüzünde hiçbir misyonum yoktur.

7

Ne emelim ne arzum var.
Şair olmak hiç değil emelim.
Yalnızlık tarzım benim şairlik.

8

Şair, daima elinden gelenin ötesine uzanan kişidir.

9

Üstün şair gerçekten hissettiğini söyler, vasat şair hissetmeye karar verdiği şeyi, kötü şair ise hissetmesi gerektiğine inandığı şeyi söyler.

10

Geçip gitmesi için kelimelere ihtiyaç duyulan bir duyguyu ifade etmeden geçip gitmeye bırakmak kimi zaman büyük bir estetik haz verir. Hiçbir şairin, ihtiyaç duydu diye dize yazmaya hakkı yoktur.

11

Kafiyeyi hiç dert etmem. Yan yana iki ağaç pek ender aynı olur.

12

Sanat formu olarak düzyazıyı dizeye tercih ederim.

13

Kimi şiirlerin bir şahsiyet, canlı bir varlık olduğunu, bedensel mevcudiyeti ve tensel varoluşuyla, hayalgücümün yansıttığı başka bir dünyaya mensup olduğunu ileri sürdüğüm vakidir.

14

İçimde bir devlet, bir politika, partiler ve devrimler yaratmalıyım... Bunların hepsi olmalıyım; bu ben-halk'ın gerçek panteizmi içinde Tanrı olmalı, bedenlerinin, ruhlarının, çiğnedikleri toprağın ve işledikleri fiillerin özü ve eylemi olmalıyım. Her şey olmalı, onlar ve onlar-olmayanlar olmalıyım. Zavallı ben, işte, yine gerçekleştiremeyeceğim bir düşünüş!

15

Bu dünyaya benzeyen ama başka sakinlerin mesken tuttuğu bir dünyayı kendi etrafımda yaratma yönündeki eğilimim asla eksik olmadı.

16

Aslında başıma gelen şey, başkalarını kendi düşüm yapıyor olmamdır; onların kanaatlerine boyun eğerek (benim hiç kanaatim olmadığına göre, neden onlarınkini ya da başka herhangi birininkini benimsemeyeyim ki?) onlara sahip olurum, onlar benim zevkime boyun eğenler ve kişilikleri düşlerime benzer bir şey olur.

17

Başkalarının ruhuna çöreklenme alışkanlığım; bana birazcık dikkat ettiklerinde onların beni gördüğü ya da göreceği gibi kendimi görmeye yöneltir mi beni? Evet.

18

Madde her gün kötü davranıyor bana. Duyarlılığım mide-mi tutuşturuyor... Marazi hayalgücümün yarattığı ve gerçek kişiler üzerinde sabitlediğı düşman hortlaklar arasında yürüyorum.

19

Her duyguya bir kişilik, her ruh haline bir ruh vermeli.

20

Ne güç iřtir kendi olup sadece görünürü görmek!